. לד טוש"ע ח"מ סי' קח

סעיף יד ובסי' פד סעיף

נג ב ג ד ה מיי׳ שם הלי ג והלי ד סמג שם טוש"ע ח"מ סי׳ קח

:מי״מ

נד וז חט מיי׳ פ״ט מהלי שותפין הלי א ב

סמג עשין פב טוש"ע ח"מ

:ו"ם סב ש"ב

יבמות לח: [גיטין לז. ב"מ

סב.ז. ב) וב"ב מא: סנהדריו

פה. ושם כתבתי פי׳ הערוך]

וליתא שם לפנינו. וראה

נפינתו שם נפפט, ווכום ערוך ע' שפט א'ן, ה) [לעיל מ.], ו) [ל"ל היא], ו) שייך

למתני׳ דף מה., ה) שייך למתני׳ דף מה. רש״ל,

כט.], ג) [ב"ב שס], ד) [ב"

שהבן גובה. בשטר מן היתומין בשבועת יורשין כשאין לו עדים שאמר האב בשעת מיתתו שטר זה אינו פרוע ושלא בשבועה כשיש עדים שאמר האב בשעת מיתתו כו': **כרבן שמעון בן גמליאל.** דמתניתין והאב אילו היה קיים לא היה נאמן אלא בשבועה ומדקתני והאב אינו גובה אלא בשבועה על כרחך היכי דמי דמים לוה בחיי מלוה וקתני הבן גובה בשבועה אלמא אדם מוריש שבועה: בים שמאי היא. במסכם סוטה פרק ארוסה ושומרת יבם דקתני מת בעלה עד שלא שתתה נוטלת כתובתה ולא שותה דבעינן והביא האיש את אשתו וגו' ובמדבר הן וליכא אע"ג

כל הנשבעין פרק שביעי שבועות

גליון הש"ם גמ' ב"ש היא ראמרי שמר העומד לגבות. עיין חו"מ סי' ערה ס"ד: שם השתא דלא אתמר הלכתא. עיין צ"ב דף סב ע"ב תוס' ד"ה איתמר:

מוסף רש"י

שטר העומד לגבות כגבוי דמי. מי שיש לו שטר חוב על חבירו ושיעבד שטר מוכ על מכירו זשיעבר לו בו נכסיו, מוחזק בעל שטר בנכסים יותר מן הלוה מומה כה. וכנוי"ז כחורות פא.) כלומר גדול כח השט וכמו שמוחזק בנכסים

הדרן עלך כל הנשבעין

מלוה נשבעין ללוה אבל מת לוה תחלה ואח״כ מת מלוה כבר נתחייב מלוה לבני לוה שבועה ואין אדם מוריש שבועה לבניו שמע ר' יוחנן ואמר יאכל הלה וחדי: חד בר נש אזל בעי מידן קומי ר' זעירא וחייבו שבועה על תרין דינרין א"ל לאו תרין אנא חייב לך הא טרפין לך. א״ל ומלת פלן ופלז. א"ל ר' זעירא או ופכן. איל די ועידה או הב ליה כל דתבע מינך. או אישתבע ליה על כל מה דמגלגל עלך. וקשיא לן b) הא דגרסינן בפרק המפקיד בתחלתו בתלמוד . ארץ ישראל. אמר הריני און ישואל. אנו הויני נשבע ראה אותן מגלגלין עליו חזר ואמר הריני משלם חוששין. א״ר יוסי [לא] חייבתו התורה שבועה להחמיר עליו. אלא להקל עליו דאם רצה לשלם ישלם. ואם אינו רוצה לשלם ישבע. ושנינז כי א"ר יוסי כגון שבועת השומרין . וכיוצא בה אבל שבועה שהיא תקנת חכמים לא כי היכי דלא תיקשי לן הא דר' זעירא דחייביה לאישתבועי על [כל] מה ואלו נשבעין בלא טענה האיז נטבבן ביא טכנה השותפין כו׳. אוקימנא ואלו נשבעין ולא משלמין שלא בטענת ברי אלא בטענת שמא. השותפין והאשה הנושאה ונותנת התוך הבית ובן הבית בתוך הבית ובן הבית והוא שמכניס לו פועלין

דשמא זינתה גובה מספק דקסבר מי שהנכסים משועבדים לו ידו על העליונה והנכסים בחזקת בעל השטר עומדין כאילו הוא גבוי ועומד לפיכך י הוא גובה מספק שאינה באה להוליא מהם שתהא הראיה עליה להביא אלא הם באים להוציא ממנה ודכוותה גבי מת לוה בחיי מלוה נמי ואע"ג דתקון רבנן שלה יפרע אלה בשבועה ממון גמור הוא להוריש לבניו: איכפלי ואתאי כל הני פרסי. טרחתי ובאתי לבא ממקומי לכאן לעקור לדרב ושמואל: הבו דלא להוסיף עלה. הזמינו עצמכם שלא ללמוד ממנה במקום אחר הם אמרוה בשבועה הבא ליפרע מנכסי יתומים שאינו מוריש אותה לבניו אם מת לוה בחיי מלוה אל תלמדו ממנה המחויב שבועה אחרת ומפרש הש"ק כגון הא דאמר רב פפא הפוגם שטרו שהודה בב"ד שנתהבל קלת ותנן לא יפרע את השאר אלא בשבועה ואם מת יורשין נשבעין שבועת יורשין ונוטלין ולא עבדינן בה כרב ושמואל דאמרי אין אדם מוריש רבינו חנגאל (המשך) שבועה לבניו: ההוא דשכיב ושבק ערבת. ראובן הלוה לשמעון על ידי ערב ובשטר ומת לוה בחיי מלוה ונתחייב מלוה שבועה ואחר כך מת מלוה ובאו יתומין ליפרע מן הערב: דלא לוסיף עלה הוא. שהם אמרוה ביתומים הנפרעים מן היתומים וכאן נפרעין מן הערב: בחר יחמי. דלוה אזיל והוה ליה כיתומין מיתומין: ההוא. דמת לוה בחיי מלוה ואח"כ מת מלוה בלא בנים ושבק אחיו ליורשו ואחיו הוליא השטר על יתמי לוה: דלת לוסיף עלה הות. שחמרוה ביתומין מן היתומין וזה לא יתום הוא: החי שערה דיתמי. דמת לוה בחיי מלוה: לא מקרע קרעינן ליה. שמא יבאו לפני דיין שידון כר' אלעזר

דאמר לעיל [ע״א] יורשין נשבעין ונוטלין:

ים בותבי שלה בטענה. משמע שאין אדם תובעו כלום. בגמ׳ פריך אטו בשופטני עסקינן: השותפין והאריסין. בגמ׳ מפרש מאי שנא הני: והאפוטרופין. שנחעסקו בממון אדם להכנים ולהוליא ולישא וליתן אבל בנכסי יחומין פלוגחא דתנאי היא במסכת גיטין בהניזקין (דף נב.): והאשה הנושאת והנותנת בחוך הבית. שהושיבה בעלה חנוונית או שמינה אפוטרופ' לעסוק בנכסיו: ובן הבית. אחד מן האחין שנתעסק בנכסים משמת אביהם: חלקו. ולא השביעו בשעת חלוקה: נחגלגלה לו שבועה. עליהן אחרי כן מגלגלין גם את זו עליו: והשביעים משמטם את השבועה. לאו אהך שבועה דשותפות קאי דאין שביעית משמטם שותפות ולא שבועתה אלא מלוה ושבועתה: גמ" בטענת שמא. שטוענו שמא עלבת משלי: מאי שנא הני. שהטילו עליהם שבועה בטענת שמא. משום דמורו בה החירא. לעלמם לפי שטרחו בנכסים: שיש טענה ביניהם שחי כסף. שזה טענו שמא עכבת משלי שתי כסף וזה מודה לו במקלמ דקרובה היא לשבועה דאורייתא אלא שטענת שמא היא: והסני רבי חייא לסיועיה לרב. בפרק שבועת הדיינין (לעיל ד' מ.) דאמר כפירת טענה שתי כסף לבד פרוטה של הודאה: מהו לגלגל. שבועת האריסין שחלקו על ידי שבועה דרבנן כגון שבועת היסת או של

ימוציא לו פועליז ומכניס . לו פירות ומוציא לו פירות א"ל מה אתה טוענני רצוני שתשבע לי חייב. ואם חלקו הללו כולן לא. ומא הני דרמו רבנן שבועה עלייהו משום דמורו היתירא לנפשיהו. כלומר כיון שאנו נושאין ונותנין ומשמשין לו מותר לנו ליהנות מממונו הלכד רמו עליהו שבועה כי היכי דלירחקו: אמר רב נחמז והוא שיש ביניהז כפירת טענה שתי כסף כרב דקי"ל כתיה דרב. 3) ולא קשיא שבועת יורשים דהיא טענת שמא. דהא משום שבאין ליפרע מן היתומין נשבעין שבועת יורשין ונפרעין מן היתומין היא: חלקו השותפין והאריסין אין יכול להשביעו. נתגלגלה לו שבועה ממקום אחר מגלגלין עליו את הכל: איבעיא להו מהו לגלגל שבועה דרבנן. ת"ש לוה הימנו ערב יי שבוטה ומקום אוה מהגרים כדר אוה הכל אבבית אות ומה הבל שביעית במוקר אוה מהקר אות הבקרות ביי שהודים שביעית הבפ שביעית ותבעו וכפר בו (ונתחיים שבועד דרבון) ולמוצאי שביעית נעשה לו שותף או אריס (ונתחיים שבועה דרבון) אין מגלגלין. ודייקינן מינה טעמא דלוה ממנו ערב שביעית דאתאי שביעית אפקעתה לשבועה. כדתנן והשביעית משטטת את השבועה הא שאר שני שבוע מגלגלים ש"מ מגלגלין שבועה דרבנן. ודחינן לא תימא הא שאר שני שבוע מגלגלין דמגלגלין שבועה דרבנן בשבועה אלא אימא נעשה לו שותף כר. ואמרינן הא בהדיא קתני לה נעשה לו

שהבן גובה בין בשבועה ובין שלא בשבועה והאב אינו גובה אלא בשבועה היכי דמי דמת לוה בחיי מלוה וקתני שהבן גובה בין בשבועה ובין שלא בשבועה בשבועה שבועת יורשין שלא בשבועה כרשב"ג אמר רב יוסף הא מני •בית שמאי היא דאמרי •שמר העומד לגבות כגבוי דמי איקלע רב נחמן לסורא עול לגביה רב חסדא ורבה בר רב הונא

יי שאמר האב כו'. ומ״ק סנר דאפי׳ הכי אין נוטלין אלא בשבועה דשמא להשביע את בניו אמר כן כדי לאחשובינהו: דמורו בה התירא. פסק כ״ת דבמלוה למחלית שכר אין יכול להשביעו דכיון דלוקח שכר עמלו לא מורי התירא:

אמרו ליה ליתי מר נעקרא להא דרב ושמואל אמר להו איכפלי ואתאי כל הני פרסי למעקרא להא דרב ושמואל אלא הבו דלא לוסיף עלה כגון מאי דאמר רב פפא הפוגם את שטרו ומת יורשין נשבעין שבועת יורשין ונוטלין ההוא דשכיב ושבק ערבא סבר רב פפא למימר הא נמי דלא לוסיף עלה הוא אמר ליה רב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא יאטו ערבא לאו בתר יתמי אזיל ההוא דשכיב ושבק אחא סבר רמי בר חמא למימר הא נמי דלא לוסיף עלה הוא אמר ליה רבא ימה לי שלא פקדני אבא ומה לי שלא פקדני אחי אמר רב חמא •השתא דלא איתמר הלכתא לא כרב ושמואל ולא כרבי אלעזר יהאי דיינא דעבד כרב ושמואל עבד דעבד כרבי אלעזר עבד אמר רב פפא האי שטרא דִיתמי לא מקרע קרעיגן ליה ולא אגבויי מגביגן ביה אגבויי לא מגבינן ביה דלמא סבירא לן כרב ושמואל ומקרע לא קרעינן ליה דהאי דיינא דעבד כרבי אלעזר עבד ההוא דיינא דעבד כרבי אלעזר הוה צורבא מרבנן במתיה אמר ליה יאייתינה איגרתא ממערבא דלית הלכתא כרבי אלעזר אמר ליה מלכי תייתי אתא לקמיה דרב חמא א"ל האי דיינא דעבד כרבי אלעזר עבד: ואלו נשבעין: אמו ייבשופטני עסקינן הכי קאמר יואלו נשבעין שלא בטענת ברי אלא בטענת שמא השותפין והאריסין יתנא בן בית שאמרו לא שנכנם ויוצא ברגליו אלא מכנים לו פועלין ומוציא לו פועלין מכנים לו פירות ומוציא לו פירות ומאי שנא הני משום דמורו בה התירא אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן "והוא שיש מענה בינייהו שתי כסף כמאן בשמואל והתני רבי חייא ∘לסיועיה לרב אימא יכפירת מענה כרב: חלקו השותפין והאריסין: איבעיא להו מהו לגלגל בדרבגן ת"ש לוה הימנו ערב שביעית ולמוצאי שביעית נעשה לו שותף או ארים אין מגלגלין מעמא דלוה הימנו ערב שביעית דאתיא שביעית אפקעתיה הא שאר שני שבוע מגלגלין לא תימא הא שאר שני שבוע מגלגלין אלא אימא נעשה לו שותף או ארים ערב שביעית ולמוצאי שביעית לוה הימנו מגלגלין הא בהדיא קתני לה נעשה לו שותף או ארים ערב שביעית מגלגלין ש"מ ימגלגלין ש"מ אמר רבְ הְונא ולמוצאי שביעית לוה הימנו מגלגלין ש"מ ימגלגלין בדרבנן ש"מ אמר רבְ הְונא

נשבעין ונוטלין דתקנחא בעלמא נינהו: ולמולאי שביעים נעשה לו שוחף. אין מגלגלין עליו שבועת הלואה דערב שביעית אם כפר הכל דשביעית שעברה עליו שמטתה: הא שאר שני שבוע מגלגלין. שבועת הלואה שאין [בה] הודאה אטו שבועת השותפין אלמא מגלגלין בדרבנן. וכשנשנית זו בימי התנאים עדיין לא חיקנו שבועת היסת כי בימי רב נחמן חיקנוה: לא סימא כו'. דאף בשאר שני שבוע נמי אין מגלגלין על ידי שבועת שותפין דרבנן והאי דנקט שביעית לאו לאפוקי שאר שני שבוע אלא אימא הא נעשה לו שותפות ערב שביעית וחלקו ובמולאי שביעית לוה הימנו ונתחייב לו עליה שבועה דאורייתא כגון בהודאה במקלת מגלגלין ואשמועינן שאין שביעית משמטת שבועת השותפין ולא שותפות אלא הלואה כדכתיב (דברים טו) שמוט כל בעל משה ידו: ביתמי לזה ומלוח בלבד אבל אי ירתי ליה אחי למלוה או ללוה או איכא ערבא לא. ונדחו דברי רב פפא האימוקמא דברי רב ושמואל בשמת לוה בחיי מלוה לא שנא ירתי ליה בני ולא שנא ירתי ליה אחי הדין אחד. ואסיקנא כיון דלא אתמר הלכתא בהדיא כרב ושמואל ולא כר׳ אלעזר דיינא דעבד כרב ושמואל עבד

רבינו חננאל

ומתה לא מצית אמרת. דהא משביעיז את יורשיה קתני. ואי בשנשבעה היא שבועה על יורשיה למה. אלא לאו בשלא נשבעה. וקתני שנשבעין היורשין ונפרעין. ופריק רב שמעיה הכי מתניתיז וב שמעיה הכי מוגיהון לצדדין קתני משביעין אותה באלמנה ומשביעין . את יורשיה ואת הבאים בחיי הבעל שגירשה ומותיב עליה הא דתני שהבן גובה בשבועה ושלא בשבועה. והאב גובה אלא בשבועה היכי דמי. כגון שמת לוה בחיי מלוה. כדתנן אין נפרעיז מנכסי יתומיז אלא גובה בשבועה זו שבועת יורשין. כדתנן שבועה שלא פקדנו אבא ושלא אמר לנו אבא ושלא מצינו שטר בין שטרותיו יוחנן בן ברוקה שאפילו ופעמים גובה הבן שלא בשבועה כגון שיש עדים שאמר האב כי שטר זה אינו פרוע. כרשב"ג דאמר אם יש עדים שאמר האב אם יש עוים שאמו וואב בשעת מיתתו שטר זה אינו פרוע גובה הבן . שלא בשבועה ופריק רב שמאי היא דאמרי שטו העומד לגבות כגבוי דמי. מוריש ושבועהן לבניו דאמר רב פפא הפוגם שטרו ומת לא אמרינן אין אדם מוריש שבועה . לבניו אלא יורשין נשבעין . ההוא לוה דשכיב בחיי מלוה ושבק ערבא. אתו בחיי מלוה ושבק אחא ירית ליה למלוה ואתא אחוה דמלוה ותבע לפרועי מיתמי דלוה סבר כי אתמר דרב ושמואל